

НИКОЛАЙ ХАЙТОВ
ПЪРХАТ МИСЛИ УМОРЕНИ

chitanka.info

Седя в двора на селската ми къща и се пека на омекналото септемврийско слънце, а Могилата отсреща се е пропъстрила, забледняла е габровата шума. Шипката — узряла — единствена се червенеет сред ливадата. Откъм полето долита грохотът на автомобилния поток.

И днеска се разходих до върха, но тъжното ми настроение не се размина. Станала е кръвта ми ленива, мъчно плакне градската умора. Давят ме невидими отрови, а притесненията ме стискат за гушата. И все по-тъжни стават есените. Идва ми на ума за берданата вътре в къщата; един, патрон и край на всичко. И се хващам изведнъж в неблагодарност — жив и здрав, а да мисля за берданата.

Не ти се работи — е, добре! Гледай си шарената Могила, яж медено грозде и чети умни хора каквото са написали.

Утре ще ти сварят кокошка, естествена, и ще си припомниш „Здраве“, селския есенен празник, когато веднъж в годината си се нааяждал до насита... Ще препечеш наденица на жарта и ще я полееш с едно тасче домашно вино. Имаш зъби! Имаш стомах! Гледаш с двете си очи. Чуваш, което трябва и не трябва. От какво се тогава оплакваш?

Не били хората светци! Та кой е казал, че трябва да бъдат?

Нагонът тържествувал! Та кой е обявил, че нагонът е надвит?

Или хлябът не ти слади?

Дядо ти, за да яде хляб, е трябвало сам да си направи нива. Да отсече триста дебели буки и да извади от земята вековните им корени. Опитай се да отскубнеш пръчка от земята, не дори пръчка, а една коприва, за да видиш какво е, а той стогодишни буки, корен по корен е вадил от земята, за да си направи нива. Докато я правил, новоселци, за да му отнемат мястото, ту с пушки го заплашвали, ту с тояги го нападали, но дядо продължавал да си прави нивата. И ял от нея хляб. А ти, когато ядеш хляба, минава ли ти през ума за нива, за воденица? Не! Сякаш хлябът пада от небето.

Баща ти, за да яде грозде, сам си засади лозе, сетне го пръска по пет пъти в годината, три пъти с мотика го прекопава, два пъти — с дикел, веднъж го възравя, два пъти го пои... Затова пък, като вземеше чепка грозде, ръката му трепереше от радост...

... Пърхат мисли уморени. Не отиват далече. Кръжат все около мене.

Не. Бе трябва да се пише за умора. Хората не обичат да им се говори за умора. Стига им умората, която носят в себе си. Хората обичат веселите, бодрите неща. Умората трябва да се крие! Да се изкопава дупка и да се заравя в нея. Умората трябва да се дъвчи, да се гълта. Гълтай, гълтай, на едри парчета гълтай, не се оплаквай. Гълтай и подминавай. Излишно е да се оплакваш. Или ти се ще да те съжаляват? Но стигне ли до съжаление, никой нищо не може да ти даде. Затова — стискай, ако щеш, скърцай със зъбите, но мълчи! И въздишай тихо. Не прави, както някога правеше баща ти, той въздишаше тъй открито, че ни късаше сърцата. Тежко е да си дете, безпомощно, да чуваш баща си да въздиша и да не можеш с нищо да го подпреш.

Изкопавай дупка и в нея въздишай. Или ти се ще да извикаш, та някой да те пожали? Да пошепне: „Ей, сиромашът, колко му е било зле!“

А в същност сиромаш ли си? Ти живееш, а животът е нещо тъй рядко във Вселената. Имал си късмет да се родиш. Имал си още порядък късмет — не си се случил нито дърво, нито трева, а Човек, който може да мисли, да се радва на изгревите и на залезите, на шарената Могила. Може да съзерцаваш и Всемира, и да докосваш с ръка тайните земни и небесни! Можеш да чувствуваш, да се възхищаваш, че и да страдаш! Да усещаш и гъдел, и болка, да примираш от удоволствие и да хълцаш от радост. А ти мислиш да го стреляш с пушка, да съкращаваш тоя рядък, тоя неповторим живот!

Я сега, мислителю, слез в кухнята, хапни си меден памид с козе сирене и направи един дълбок поклон на Слънцето, чиито рожби сте и ти, и сладкият памид, и бъди, неблагоприятно, доволен, че си се родил човек.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.